

06 dec 2012 -12:05

Beperkt bewijs voor rol van omgevingsfactoren bij kinderleukemie

Jaarlijks wordt bij ongeveer 80 kinderen in België en 140 kinderen in Nederland leukemie geconstateerd. Een vraag die daarbij al lange tijd wordt gesteld is welke rol omgevingsfactoren spelen bij het ontstaan van deze ziekte.

Binnen het samenwerkingsverband van EuSANH (European Science Advisory Network for Health, www.eusanh.eu) hebben de Belgische Hoge Gezondheidsraad en de Nederlandse Gezondheidsraad de wetenschappelijke kennis over een breed scala van omgevingsfactoren in kaart gebracht en beoordeeld en in het algemeen beperkt bewijs gevonden voor oorzakelijke verbanden met kinderleukemie. De mogelijkheden voor beschermende maatregelen zijn daardoor eveneens beperkt, ook al omdat er sprake is van een complex samenspel tussen genetische factoren en omgevingsinvloeden (die zowel natuurlijk kunnen zijn als door de mens veroorzaakt). De meeste gevallen van kinderleukemie kunnen naar alle waarschijnlijkheid gewoonweg niet voorkomen worden.

Vorzorgsprincipe

In het laatste decennium van de 20e eeuw liet het aantal gevallen van kinderleukemie een stijging zien, wat aanleiding was voor de vraag of blootstelling aan bepaalde omgevingsfactoren daarin een rol zou kunnen spelen. Hoewel de trend inmiddels afgevlakt lijkt te zijn en misschien zelfs gekeerd, was deze vraag aanleiding voor de huidige risico-analyse en aanbevelingen. Daarbij hebben de beide gezondheidsraden zich laten leiden door het voorzorgsprincipe. Dit betekent dat zij suggesties doen om, waar dat kan, de blootstelling aan mogelijk schadelijke omgevingsfactoren te beperken.

Aangetoond verband

Alleen in het geval van ioniserende straling is een verband met kinderleukemie beoordeeld als 'aangetoond'. Met uitzondering van straling afkomstig van het edelgas radon, kan de blootstelling aan natuurlijk voorkomende straling niet verminderd worden. Anders ligt dit bij straling die wordt opgewekt door menselijke activiteit. Zo wordt geadviseerd om in de medische diagnostiek de risico's en voordelen zorgvuldiger te wegen, zeker wanneer het gaat om jonge kinderen en zwangere vrouwen.

Mogelijk tot waarschijnlijk verband

Een verband tussen kinderleukemie en blootstelling aan benzeen is beoordeeld als 'waarschijnlijk'. Een verband met roken door ouders en met blootstelling aan bestrijdingsmiddelen en bepaalde andere chemische stoffen, zoals PCB's, is beoordeeld als 'mogelijk tot waarschijnlijk'. Deze bevindingen rechtvaardigen inspanningen om dergelijke blootstellingen verder te verminderen, ook hier in het bijzonder, ook hier in het bijzonder bij zwangere vrouwen, zowel op het werk als thuis, en bij kinderen.

Waarschijnlijk beschermende maatregelen

Verder zijn er twee invloeden als 'waarschijnlijk' beoordeeld die juist beschermend kunnen werken. Het gaat om het krijgen van borstvoeding en het bezoeken van een kinderdagverblijf of andere contacten tussen jonge kinderen.

Mogelijke, onzekere of onbekende verbanden

Voor alle andere omgevingsfactoren die bestudeerd zijn, inclusief elektromagnetische velden in de buurt van hoogspanningslijnen, is het bestaan van een verband beoordeeld als 'mogelijk', 'onzeker' of 'onbekend'. Deze bevindingen kunnen hoogstens een extra grond bieden voor bestaande aanbevelingen en beschermende maatregelen, waaronder maatregelen die al gelden met het oog op andere gezondheidsrisico's.

Meer onderzoek nodig

De aantallen patiënten per land zijn vaak te klein om duidelijk gefundeerde uitspraken te doen over eventuele verbanden tussen kinderleukemie en omgevingsfactoren. Daarom zijn meer internationaal opgezette onderzoeken nodig. Ook is het van belang om nader onderzoek te doen naar het risico van blootstelling aan een aantal specifieke factoren, met name bestrijdingsmiddelen en frequente echo's, en naar de stapeling van blootstellingen en risico's.

Het volledige advies nr. 8548 is te vinden op de website van de Hoge Gezondheidsraad:

<http://tinyurl.com/HGR-8548-kinderleukemie>. Er is ook een samenvatting:

<http://tinyurl.com/HGR-8548-kinderleukemie-samenvatting>

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot:

De expert: Prof. Marc Van Eijkeren, tel: 09/332.30.39, GSM: 0473/86.55.24, e-mail:

marc.vaneijkeren@Ugent.be

Het advies is ook te downloaden van de website van de Nederlandse Gezondheidsraad www.gr.nl. Meer info bij Eric van Rongen, tel +3170 340 5730.

De website van EuSANH: <http://www.eusanh.eu>

Over de Hoge Gezondheidsraad(HGR)

De Hoge Gezondheidsraad (HGR) is het wetenschappelijk adviesorgaan van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Met het oog op de bescherming en de verbetering van de volksgezondheid, brengt de Hoge Gezondheidsraad wetenschappelijke adviezen uit als leidraad voor beleidsmakers en gezondheidswerkers. Dankzij zijn netwerk van experts en zijn interne medewerkers, baseert hij deze onpartijdige en onafhankelijke adviezen op een multidisciplinaire evaluatie van de huidige stand van de wetenschap. Zo heeft de HGR een systeem van beheer van mogelijke belangenconflicten ingesteld. De Raad verstrekt zijn adviezen op verzoek van de Minister of op eigen initiatief en maakt ze openbaar.

Alle openbare adviezen en brochures zijn te vinden op de website: www.hgr-css.be

FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en
Leefmilieu
Eurostation II
Victor Hortaplein 40 bus 10
1060 Brussel
België
+32 2 524 97 97
<http://www.health.belgium.be>

Wendy Lee
Woordvoester (NL)
+32 524 91 69
+32 477 98 01 02
wendy.lee@health.fgov.be

Vinciane Charlier
Woordvoester (FR)
+32 475 93 92 71
+32 2 524 99 21
vinciane.charlier@health.fgov.be